

REFORMA SYSTEMU KIEROWANIA I DOWODZENIA SIŁAMI ZBROJNYMI RP

**Szef Biura Bezpieczeństwa Narodowego
Stanisław Koziej**

Główne kierunki rozwoju Sił Zbrojnych RP na lata 2013-2022*

Priorytety organizacyjne i modernizacyjne

PRIORYTETY
ORGANIZACYJNE

**Reforma systemu
kierowania i dowodzenia
SZ RP**

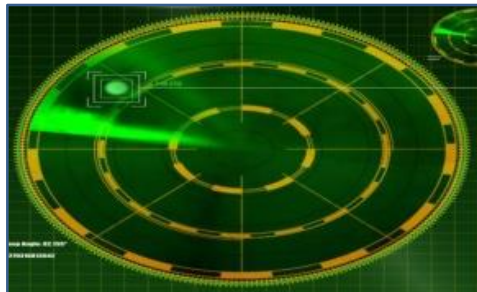
**Konsolidacja organizacyjna
wyższego szkolnictwa
wojskowego**

* postanowienie Prezydenta RP
o Głównych kierunkach
rozwoju Sił Zbrojnych
Rzeczypospolitej Polskiej i ich
przygotowań do obrony na lata
2013-2022;
wydane 8 listopada 2011 r.

PRIORYTETY
MODERNIZACYJNE

**Doskonalenie obrony
powietrznej, w tym budowa
obrony przeciwrakietowej**

**Rozwój
z informatyzowanych
systemów walki i wsparcia**

**Zwiększenie mobilności
wojsk lądowych,
głównie śmigłowcowej**

Podstawowe funkcje kierowania i dowodzenia

KIEROWANIE I DOWODZENIE

Planowanie strategiczne

- Programowanie utrzymania i rozwoju sił zbrojnych
- Planowanie użycia sił zbrojnych
- Planowanie wszechstronnego zabezpieczenia i wsparcia
- Nadzór i ocena realizacji planów i programów

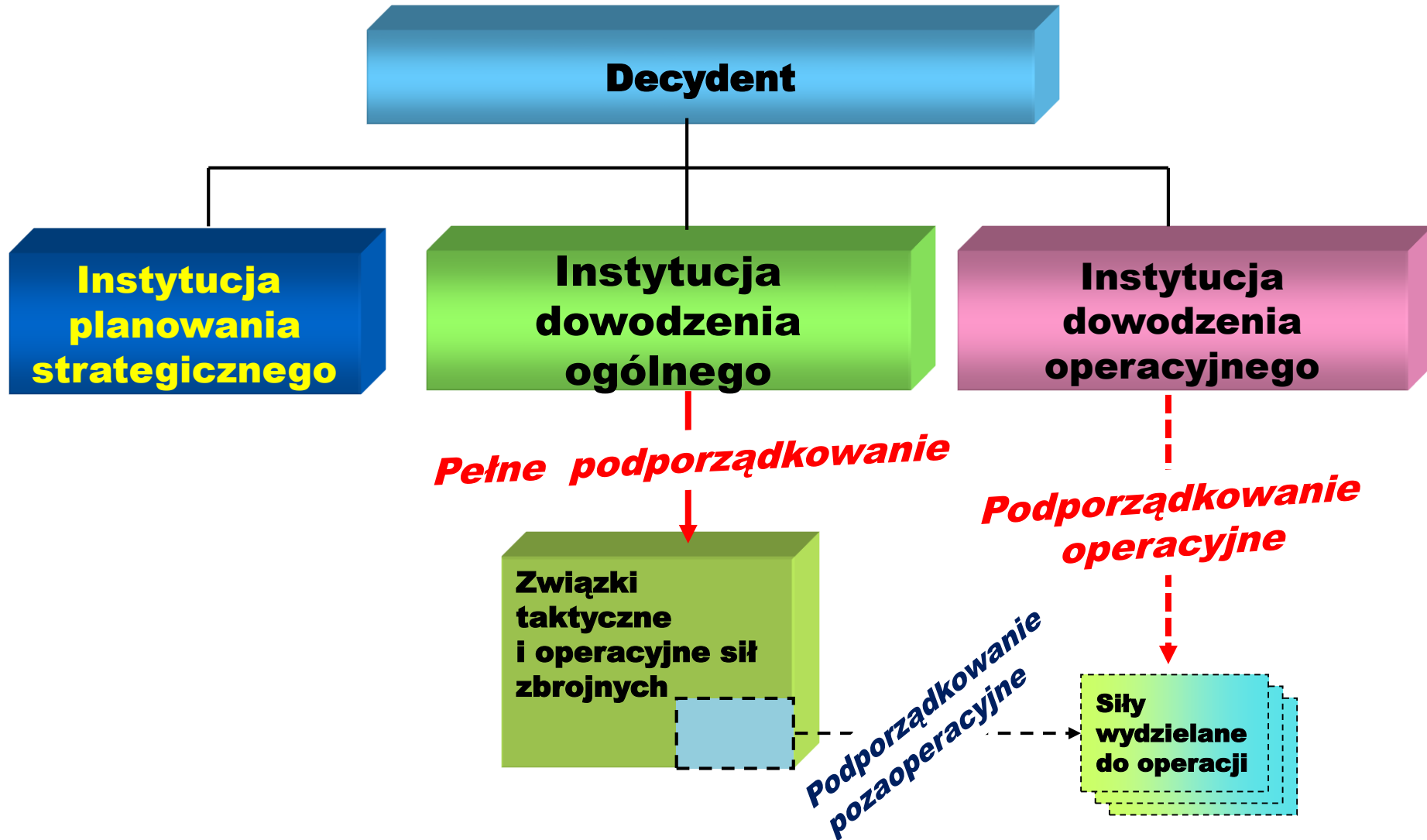
Dowodzenie ogólne (bieżące, bazowe, garnizonowe)

- Utrzymanie sił zbrojnych
- Organizacja szkolenia wojsk
- Zabezpieczenie logistyczne
- Przygotowanie sił do działania

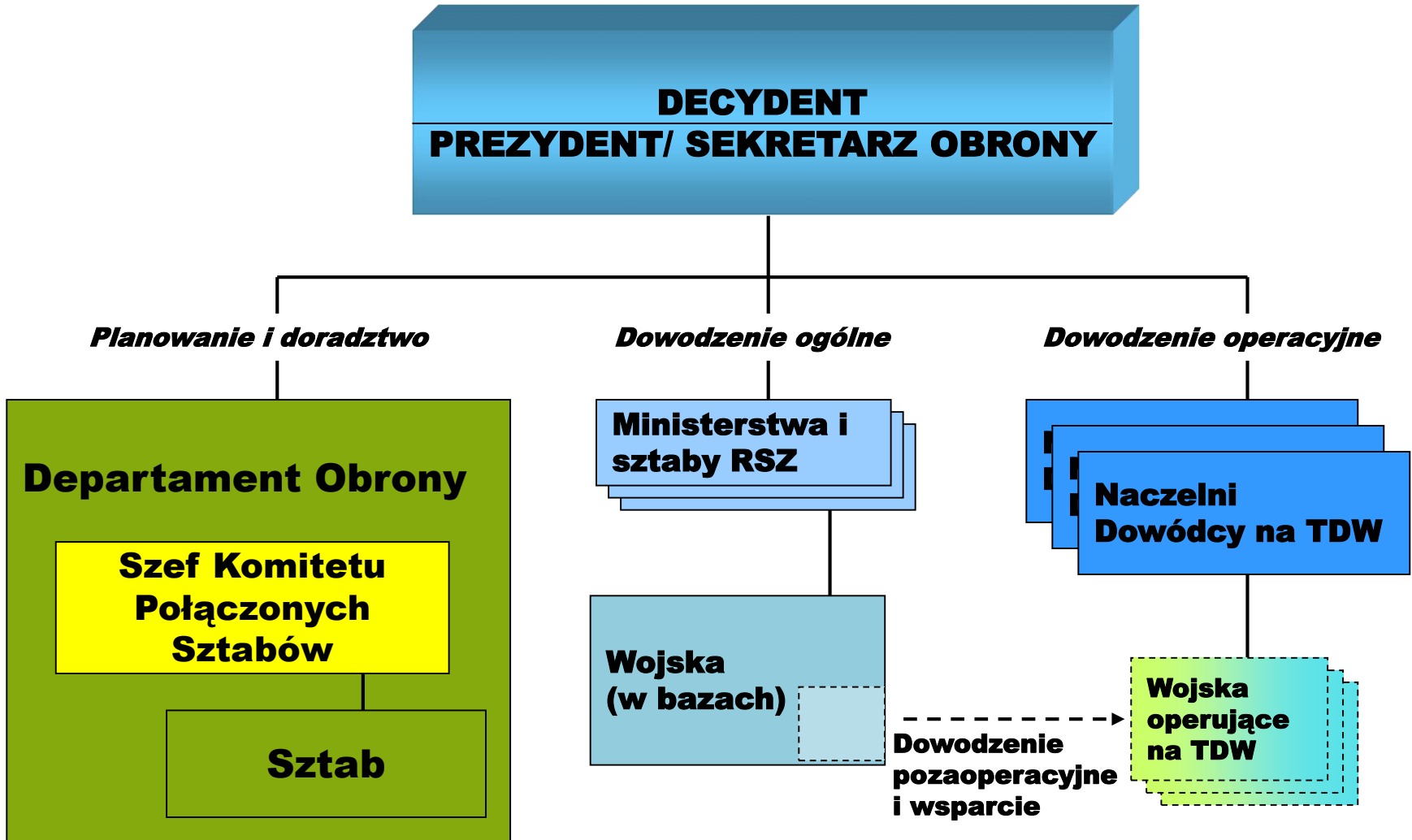
Dowodzenie operacyjne (polowe, na TDW, kryzysowe)

- Dowodzenie operacyjne w czasie pokoju
- Dowodzenie operacyjne w sytuacjach kryzysowych
- Dowodzenie operacyjne w czasie wojny
- Szkolenie dowództw operacyjnych

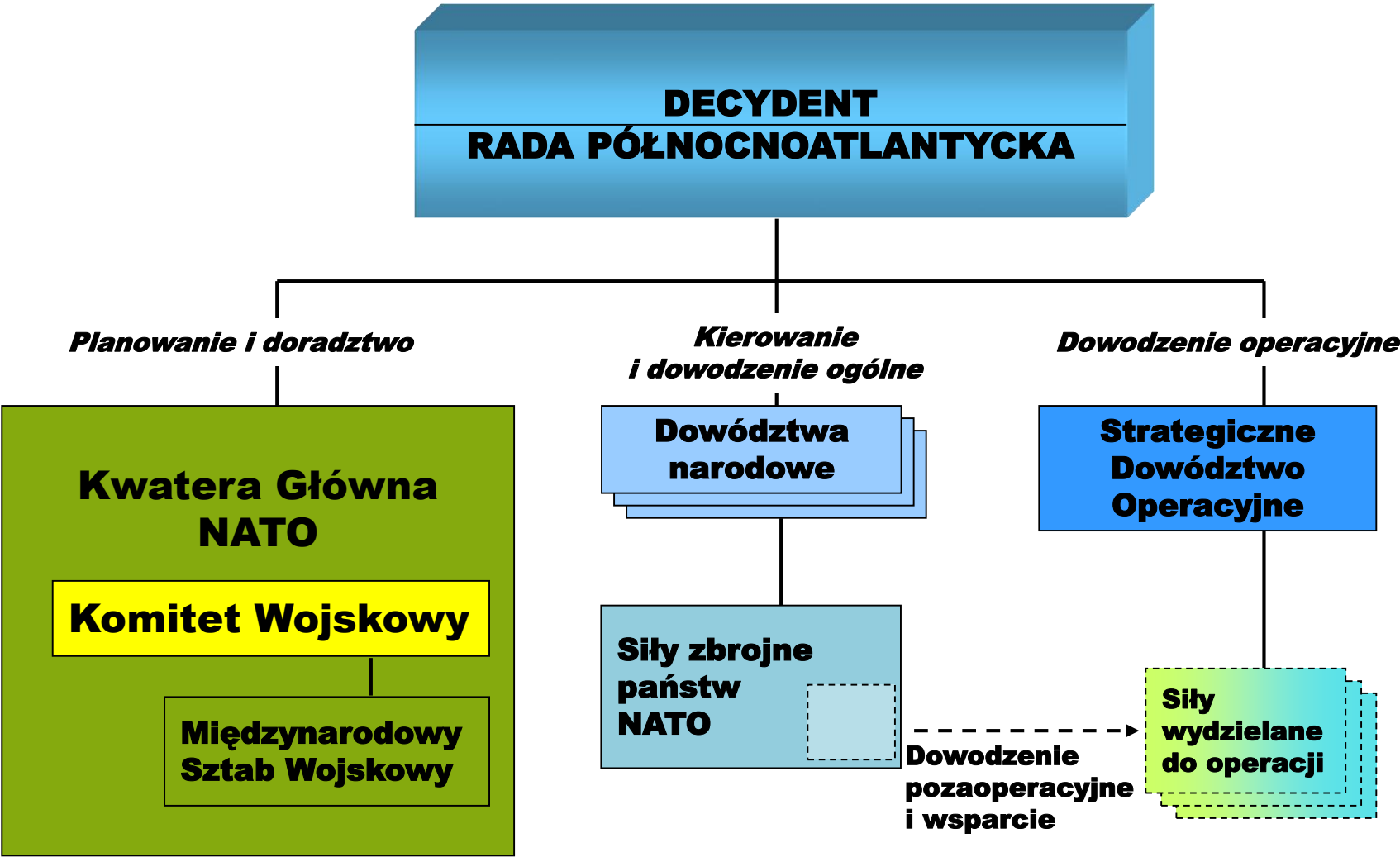
Uniwersalny model kierowania i dowodzenia

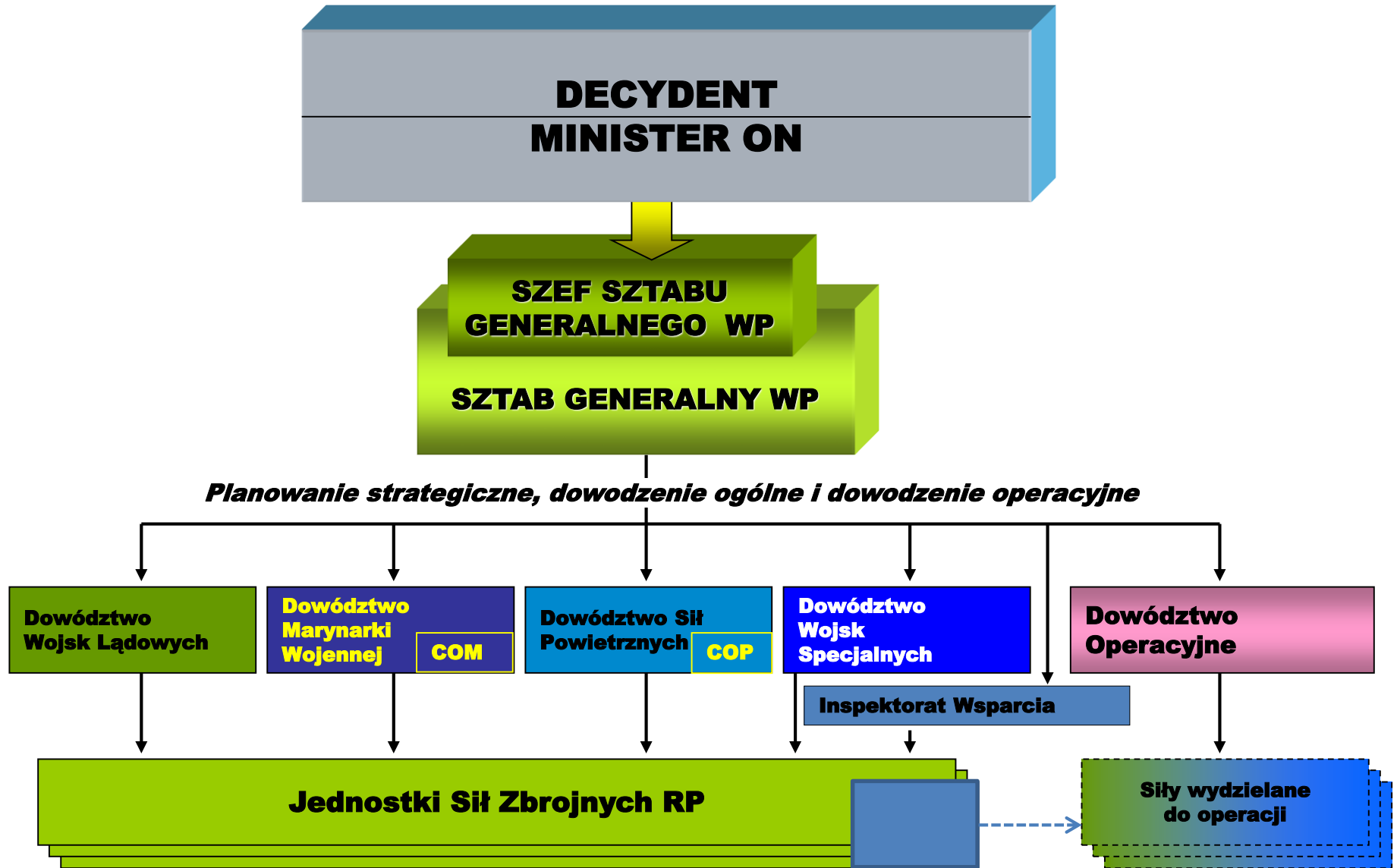
Kierowanie i dowodzenie w USA

Kierowanie i dowodzenie w NATO

Obecny system kierowania i dowodzenia w Wojsku Polskim

Istota reformy

Racjonalna konsolidacja strategicznego systemu dowodzenia wokół jego trzech podstawowych funkcji sprzężonych bezpośrednio z kierowaniem politycznym, wraz z ujednoceniem systemu na czas pokoju, kryzysu i wojny:

- **planowanie strategiczne, doradztwo i nadzór nad realizacją decyzji MON: *projektowanie wojska* (**Sztab Generalny WP**),**
- **bieżące dowodzenie ogólne: *utrzymywanie wojska* (**Dowództwo Generalne RSZ**),**
- **dowodzenie operacyjne: *użycie wojska* (**Dowództwo Operacyjne RSZ**).**

Wszystkie trzy instytucje będą podlegać MON, Szef SGWP (usytuowany w MON) będzie organem pomocniczym dla ministra w bezpośrednim kierowaniu dwoma dowództwami

Ideowy model SKiD

Minister Obrony Narodowej

Szef SGWP

**MINISTERSTWO OBRONY
NARODOWEJ**

SIŁY ZBROJNE

**Dowódca
Generalny RSZ**

**Dowódca
Operacyjny RSZ**

Organizacyjne przesłanki reformy

- **Zachwiana proporcja między liczebnością wojska i liczbą dowództw centralnych.** W ostatniej dekadzie wojsko zmniejszyło się niemal o połowę, a prawie dwukrotnie wzrosła liczba dowództw centralnych (z 4 do 7): *ubywało Indian, przybywało wodzów*
- **Powielanie wielu podobnych funkcji centralnych** (logistyka, kadry, finanse, administracja itp.), generujące **zbędne koszty**
- **Utrudnione, w stosunku do wzrastających potrzeb, szkolenie w systemie „joint”**
- **Konsolidacja zracjonalizuje system, zmniejszy koszty jego funkcjonowania, przywróci właściwe proporcje między „centralą i linią”** (pozwoli np. przesunąć etaty do jednostek liniowych), stworzy warunki do szkolenia w systemie „joint”

Wzmocnienie roli władzy cywilnej nad wojskiem

- Zgodnie z obecną ustawą (*kompromis z czasów sporu o cywilną kontrolę nad SZ*) szef SGWP dowodzi w imieniu MON: to prawne „ubezwłasnowolnienie” cywilnego ministra
- Obecna ustawa bez upoważnienia konstytucyjnego **hierarchizuje konstytucyjne organy** wojskowe, ustanawiając nadrzędność jednego nad pozostałymi i oddzielając ich od władzy cywilnej. To **rozwiązanie z pierwszego etapu wdrażania cywilnej kontroli nad SZ**: ograniczone tylko do ustanowienia cywilnego ministra, z utrzymaniem autonomiczności najwyższego organu wojskowego
- **Reforma wzmocni rolę i odpowiedzialność cywilnej/politycznej władzy (kontroli) nad wojskiem. Zrodzi też potrzebę odpowiedniego przygotowywania polityczno-obronnego polityków – potencjalnych kandydatów na MON.**

Przywrócenie strategicznej roli SGWP

- **Szef SGWP odpowiada za planowanie i realizację (zarówno operacyjną, jak i preparacyjną), nadzoruje i sprawozdaje władzy politycznej efekty tych działań (**„sam sobie „sterem, żeglarzem, okrętem”**). Taka **omnipotencja kompetencyjna** osłabia zdolności SGWP w jego podstawowej roli jako **strategicznego planisty****
- **Niektórzy ministrowie próbowali przełamać uzależnienie tylko od jednego najwyższego organu wojskowego; stawiało to dowódców strategicznych przed **dylematem lojalności**: szef SGWP czy MON**
- **Dowodzenie przez Szefa SGWP to jeden z systemowych **wyjątków w całej historii wojska** (nie tylko polskiego)**
- **Reforma przywraca właściwą, klasyczną rolę SGWP i wzmacnia jego kompetencje strategiczne**

Ujednoczenie systemu dowodzenia na czas pokoju i wojny („P” i „W”)

- **Dzisiaj organizacja dowodzenia na czas „P” i „W” jest **diametralnie różna****
- **System wojenny, w tym Naczelne Dowództwo SZ, organizować ma się dopiero w stanie wojennym (w najtrudniejszym momencie, „*pod ogniem*”)**
- **Sztab Generalny WP, jako najważniejszy, strategiczny organ pomocniczy najwyższych władz państwa, byłby na potrzeby wojenne reorganizowany i kształtowany na nowo **także dopiero w czasie wojny****
- **Brak w czasie „P” organu dowodzenia, który **przygotowywałby się do roli NDSZ****
- **Reforma wprowadzi jednolity system dowodzenia w czasie pokoju, kryzysu i wojny. Zawczasu wskazywany będzie kandydat na NDSZ**

Uwarunkowania konstytucyjne (1)

- **Istniejący dziś system wprowadzony został przed wejściem w życie obecnej Konstytucji. „Mała Konstytucja” nieco inaczej traktowała najwyższe organy dowodzenia, wyróżniając wówczas szefa SGWP**
- **Obecna Konstytucja traktuje jednakowo wszystkie najwyższe organy wojskowe. Nic nie mówi, że Szef SGWP ma dowodzić SZ. Wręcz przeciwnie: dowodzącymi z nazwy są tylko dowódcy rodzajów SZ**
- **Projektowana reforma dostosowuje więc „przedkonstytucyjne” rozwiązania organizacyjne i funkcjonalne do obecnego zapisu konstytucyjnego. Prezydent powołuje Szefa SGWP i dowódców RSZ w tej samej procedurze (czyli jako równych sobie)**

Uwarunkowania konstytucyjne (2)

- **Konstytucja mówi o dowódcach RSZ w rozumieniu ogólnym, a nie jednostkowym; nie o dowódcach konkretnych rodzajów SZ, co jest zupełnie naturalne, bo RSZ (i ich nazwy) są kategoriami umownymi i często się zmieniają**
- **Nie wymieniając ich z nazwy własnej, umożliwia dzięki temu dostosowywanie systemu dowodzenia do zmieniających się potrzeb bez konieczności zmiany samej Konstytucji**
- **Ustanowieni projektowaną reformą dowódcy są właśnie dowódcami rodzajów SZ w rozumieniu konstytucji, tylko że połączonymi, dowodzącymi formacjami z różnych RSZ (*podobnie jest np. z ministrami, którzy w praktyce często kierują jednocześnie kilkoma działami administracji rządowej; analogia do systemu „joint” w wojsku*)**

Kwestia symbolicznego „pierwszego żołnierza”

- „Pierwszym żołnierzem” będzie **Szef SGWP**, jako pomocniczy organ („prawa ręka”) ministra ON w kierowaniu najwyższymi dowódcami, usytuowany w MON i będący przedstawicielem SZ RP w organach sojuszniczych.
- Dzisiaj MON (władza polityczna) nie ma wyspecjalizowanego, **kompetentnego organu pomocniczego w kierowaniu najwyższym dowództwem wojskowym!!!** Nie ma warunków, aby kompetentnie oceniać i weryfikować praktyczne dowodzenie SZ przez szefa SGWP!!!! (*stąd czasami pojawiały się „protezy” w postaci doradców wojskowych MON!!!*)
- Zgodnie z reformą rolę tę będzie pełnił właśnie szef **SGWP**, wzmacniając merytorycznie siłę kierowniczą **MON** w stosunku do wojska

Podsumowanie: zakładane główne efekty reformy

- **Poprawa jakości planowania strategicznego** poprzez uwolnienie SGWP od zajmowania się sprawami bieżącymi
- **Urealnienie i merytoryczne wzmocnienie cywilnej kontroli nad SZ: SGWP organem pomocniczym MON w kierowaniu dowódcami wojskowymi**
- **Stworzenie warunków do szkolenia w systemie „joint”** – co jest podstawowym wymaganiem współczesnych operacji wojskowych
- **Ujednolicenie systemu dowodzenia na czas pokoju, kryzysu i wojny**
- **Zmniejszenie kosztów funkcjonowania centralnych organów kierowania i dowodzenia oraz kadrowe wzmocnienie jednostek liniowych**

Przekształcenie SKiD w 2013 r.

Obecnie:

**MINISTER
OBRONY
NARODOWEJ**

Sztab Generalny WP

DWL

DSP

DMW

DWS

DOp

*Przekształcenie w
organ planowania*

**GRUPA
ORGANIZACYJNA
DG RSZ**

*Konsolidacja
(połączenie)*

*Poszerzenie
kompetencji (ND
na czas „W”)*

**Po reformie
(od 2014 r.):**

**MINISTER
OBRONY
NARODOWEJ**

**Sztab
Generalny WP**

**Dowództwo
Generalne
RSZ**

**Dowództwo
Operacyjne
RSZ**

2013 rok

2014 rok

Dziękuję